

Versie: 18 juni 2020

N.V. Rotterdamsche Tramweg Maatschappij

© Allan Kleiweg

Meer nieuw en oud spoor-plan

Zoals bekend, eindigde de exploitatie van de laatste Zeeuwse tramlijn, van Burgh-Haamstede naar het Brabantse Steenberg, met de Watersnood van 31 januari / 1 februari 1953. De schade van de Ramp was enorm, en herstel van de tramlijn, een bijkans onbetaalbare zaak. Na de Ramp werd al snel besloten tot een grondige herindeling van de zwaarst getroffen eilanden, doormiddel van ruilverkaveling. Hierdoor konden de oude en smalle dijken worden vervangen door een nieuw dijkstelsel, met daarop voldoende ruimte voor een nieuw toereikend wegennet. Het definitief vervangen van de tramdiensten door busdiensten was, gegeven de omstandigheden, onvermijdelijk.

Maar de Ramp van 1953 vormde toch niet het totale einde van het tramverkeer op Schouwen. De veerdienst Anna Jacobapolder – Zijpe werd tot vrijwel het einde (1988) uitgevoerd met stoomschepen, en daarvoor moesten kolen in de veerhaven van Zijpe naar het steiger worden vervoerd en met een kraan aan boord worden gebracht. Dat gebeurde tot eind 1966 met gebruikmaking van rangeerlocomotief M 1651 en een aantal oude bakwagens.

In 2007 keerde de RTM-tram alsnog terug op Schouwen. In dat jaar werd de museum lijn van het RTM-museum verlengd van Port Zélande naar Middelpaats Haven, gelegen in de toenmalige Schouwse gemeente Scharendijke. Intussen is het spoor doorgetrokken tot (bijna) het einde van de Brouwersdam, ter hoogte van de Reddingspost Scharendijke. In de zomermaanden kan men een ritje met een historische RTM-tram maken, al dan niet met aansluitend een rondvaart over het Grevelingenmeer. Maar op zondagen rijdt de tram niet.

Meer nieuw en oud spoor-plan

- Een Amsterdamse (sic !) student met een passie voor spoorwegen, Tim Sekac, heeft in juni 2017 op 18-jarige leeftijd een petitie online geplaatst voor twee nieuw te ontwikkelen spoorlijnen van Roosendaal, via Sint Philipsland, (langs de noordrand van Schouwen) naar Scharendijke en Ellemeet (en Renesse ?). Een tweede lijn zou van Roosendaal via Bergen op Zoom, Tholen (langs de zuidrand van Schouwen) naar Ouwerkerk, Zierikzee, Serooskerke Burgh-Haamstede, Nieuw-Haamstede naar Westenschouwen. Een leuke visie op twee nader te ontwikkelen mogelijkheden; maar de eerste respons bracht het plan niet echt van de grond. De NS heeft de exploitatie van regionale lijnen grotendeels overgedragen aan andere vervoerders, dus die hing ook niet meteen de vlag uit. Toch ondertekenden enkele honderden personen de online-petitie van Tim. Bij 1000 ondertekenaars wil Sekac zijn plannen onder de aandacht van de Tweede Kamer, NS en Prorail te brengen.

- De door Tim Sekac bedachte nieuwe spoorlijntjes ziet er op papier aardig uit, maar de vraag is of de vervoersvraag voldoende is om de bouw van een kostbare nieuwbouwspoorlijnen te rechtvaardigen. Natuurlijk, de inwoners van Schouwen-Duiveland zien nieuwe railverbindingen wel zitten en in de zomermaanden zullen ook zeker heel wat toeristen gebruik maken van de railverbindingen. Maar het toerisme op Schouwen is seizoensgebonden, en tussen oktober en maart is er waarschijnlijk niet veel vervoersvraag vanuit het toerisme.

Compensatie Marinierskazerne

- De Marinierskazerne te Doorn, verkeert in slechte staat en dient vervangen te worden. Gegeven het spreidingsbeleid van de overheid, dat wil vermijden dat alle rijksinstellingen zich in en om Den Haag concentreren, is na lang wikken en wegen in 2013 besloten om een nieuwe marinierskazerne te bouwen in Vlissingen. Dat is ook een leuk gebaar naar de mariniers toe, want de oprichter van het Korps Mariniers in 1665, Michiel Adriaanzoon de Ruijter, is de bekendste zoon van Vlissingen.

- Maar de vriendelijke geste viel toch niet in goede aarde bij de mariniers. Zij waren sterk gehecht aan de goede bereikbaarheid van de oude kazerne in Doorn, in de provincie Utrecht. Zij vonden Vlissingen een wel erg afgelegen punt van het land, en zagen verhuizen naar Zeeland niet zitten. Met name voor de partners van de mariniers was wonen in Zeeland vaak onbespreekbaar. De overheid heeft gemeend met een dienstbevel de verhuizing door te kunnen zetten, maar toen meerdere mariniers ontslag namen, en vele anderen ontslag aankondigden, zag men zich gedwongen om de keuze voor Vlissingen, te heroverwegen. Uiteindelijk besloot de regering op 14 februari 2020 om de bouw van de geplande Michiel Adriaanzoon de Ruyterkazerne te Vlissingen definitief af te blazen, en een nieuwe kazerne te vestigen in Nieuw-Milligen nabij Apeldoorn, provincie Gelderland.

- Vervolgens waren de rapen gaar in de provincie Zeeland. Men voelde zich, volkomen terecht, slachtoffer van onbehoorlijk bestuur, contractbreuk en bovendien ernstig geschoffeerd. Er is niet mis met de trotse provincie Zeeland, maar men in alle opzichten prima kan wonen en leven. Zeeland keek uit naar de economische impuls die de verhuizing had gegeven en ook de instroom van een flink aantal jonge gezinnen. Men had openbare voorzieningen gereed gemaakt voor de mariniers en het provinciebestuur eiste op hoge toon een royale compensatie. Staatssecretaris Raymond Knops en adviseur Bernard Wientjes werden door het kabinet gevraagd om in overleg te treden met het provinciebestuur over een 'compensatiepakket'.

- Begin juni 2020 bleek een accordé aanstaande dat uit acht punten bestaat, waaronder:

- Zeeland wordt een 'Law Delta' met o.a.:
  - o Een kenniscentrum voor georganiseerde misdaad en cybercriminaliteit
  - o Een zwaarbeveiligde rechtbank
  - o Een extra beveiligde gevangenis (als EBI Vught)
- De aanleg van een 380 Kv-hoofdkabel naar Zeeuws-Vlaanderen
- Een kenniswerf in Vlissingen
- Een Zeeuwse huisartsenopleiding
- De aanleg van een nieuwe spoorlijn om de bereikbaarheid van Zeeland te verbeteren

De totale schade door het afgelasten van de komst van de marinierskazerne is door de provincie Zeeland geraamd op circa twee miljard euro. In Zeeland zijn er geluiden van teleurstelling over het ontbreken in het compensatievoorstel van een plan voor de bouw van een waterstoffabriek en de zeer gewenste overdracht van de kerncentrale van Borssele aan het rijk (i.v.m. zeer hoge ontmantelingskosten na de sluiting van de centrale in 2033).

Andere plannen

- De Zeeuwse afdeling van het Forum voor Democratie heeft op 19 februari 2020 in een eigen voorstel o.a. te streven naar de volgende spoorontwikkelingen:

- Doortrekken spoor Zelzate – Terneuzen – Goes (incl. spoortunnel onder de Westerschelde)
- Verdubbeling spoor Vlissingen – Goes – Bergen op Zoom
- Spooruitbreiding Vlissingen – Antwerpen door middel van VEZA-Bocht (Verbinding Zeeland Antwerpen, Zeeuwse Bocht)
- Spoorverbinding van Vlissingen via Bruinisse naar Rotterdam

- De aanleg van een nieuwe railverbinding naar Zeeland lijkt wellicht erg hoog gegrepen, maar er zijn weldegelijk kansen om iets moois tot stand te brengen. De absurditeit dat er tussen Goes en Rotterdam geen enkele railverbinding bestaat, kan worden rechtgezet. Maar dan dient wel een flinke groep betrokken partijen zich achter het initiatief te scharen. Als de provincies Zuid-Holland en Zeeland en de gemeenten Rotterdam, Hellevoetsluis, Goeree-Overflakkee, Schouwen-Duiveland, Tholen en Goes de handen ineen steken, is de aanleg van een lightrail-verbinding van Rotterdam via Vlaardingen – Rozenburg – Brielle – Hellevoetsluis – Middelharnis – Dirksland – Brouwershaven – Zierikzee – Tholen naar Goes realiseerbaar. De huidige bruggen, tunnels, dammen en sluizen in het gebied vormen verkeerstechnische flessenhalzen die een verdere verkeerstoename niet kunnen verwerken. Een separate lightraillijn vergt forse investeringen, maar biedt wel een betrouwbare en comfortabele verbinding met het regionale centrum.

- De aanleg van een lightrailverbinding valt onder de criteria van het ‘Nationaal Groeifonds’ (ook wel het ‘Wopke-Wiebes’-fonds genoemd), dat beoogt met eenmalige forse investeringen maatschappelijke ontwikkelingen ten gunste van volgende generaties te verbeteren. Met speciale aandacht voor innovaties, infrastructuur en kennisontwikkeling. Een lightrail-project zou, vanwege de combinatie van doelen en gunstige effecten, mogelijk een goede kans maken op ondersteuning van het Nationaal Groeifonds. Het wachten is op enkele ambitieuze Zeeuwen die de dialoog met Rotterdam willen aangaan. Als de Gemeente Rotterdam het plan onderschrijft, komen zaken gegarandeerd ook in Den Haag in beweging ...

Het artikel gaat hieronder verder ...

Een geheel nieuwe spoorlijn naar Ellemeet ?

RTM-station Brouwershaven, begin 20ste eeuw.

Bronnen:

- Drs. A. Dijkers, *De R.T.M. op de Zuid-Hollandse en Zeeuwse Eilanden* (Leiden, Nederland: E.J. Brill, 1971),
- Afbeelding 56f.1: Kaart spoorplan Schouwen. Bron: https://www.zalig-zeeland.com/agenda_archief/meer-nieuw-en-oud-spoor-zeeland .
- Afbeelding 56f.2: Brouwershaven, prentbriefkaart - Fotograaf onbekend. Bron: www.watertorens.eu .